

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (ötödik tanács)

2020. szeptember 17.*

„Előzetes döntéshozatal – A szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség – Harmadik országok jogellenesen tartózkodó állampolgárainak visszatérése – 2008/115/EK irányelv – 11. cikk – Beutazási tilalom – Olyan harmadik országbeli állampolgár, akivel szemben ilyen beutazási tilalmat rendeltek el, azonban soha nem hagyta el az érintett tagállamot – A vele szemben elrendelt beutazási tilalomról tudomással bíró ezen állampolgárnak az e tagállamban való tartózkodása miatt szabadságvesztés-büntetést előíró nemzeti szabályozás”

A C-806/18. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Hoge Raad der Nederlanden (Hollandia legfelsőbb bírósága) a Bírósághoz 2018. december 20-án érkezett, 2018. november 27-i határozatával terjesztett elő a

JZ

ellen folytatott büntetőeljárásban,

A BÍRÓSÁG (ötödik tanács),

tagjai: E. Regan tanácselnök, I. Jarukaitis, Juhász E., M. Ilešič (előadó) és C. Lycourgos bírák,

főtanácsnok: M. Szpunar,

hivatalvezető: M. Ferreira főtanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2020. február 6-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- JZ képviseletében S. J. van der Woude és J. P. W. Temminck Tuinstra advocaten,
- a holland kormány képviseletében M. K. Bulterman, M. H. S. Gijzen és J. Langer, meghatalmazotti minőségben,
- a cseh kormány képviseletében M. Smolek, J. Vlácil, A. Brabcová és A. Pagáčová, meghatalmazotti minőségben,
- a német kormány képviseletében R. Kanitz, meghatalmazotti minőségben,
- az Európai Bizottság képviseletében C. Cattabriga és R. Troosters, meghatalmazotti minőségben,

* Az eljárás nyelve: holland.

a főtanácsnok indítványának a 2020. április 23-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,
meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a harmadik országok illegálisan [helyesen: jogellenesen] tartózkodó állampolgárainak visszatérésével kapcsolatban a tagállamokban használt közös normákról és eljárásokról szóló, 2008. december 16-i 2008/115/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2008. L 348., 98. o.) értelmezésére vonatkozik.
- 2 Ezt a kérelmet az 1969-ben Algériában született és algériai állampolgársággal rendelkező JZ-vel szemben azon az alapon indult büntetőeljárás keretében terjesztették elő, hogy 2015. október 21-én Hollandiában tartózkodott, holott tudomása volt arról, hogy egy 2013. március 19-én elfogadott határozatban vele szemben beutazási tilalmat rendeltek el.

Jogi háttér

Az uniós jog

- 3 A 2008/115 irányelv (2), (4) és (14) preambulumbekzdése a következőket mondja ki:
„(2) Az Európai Tanács 2004. november 4–5-i brüsszeli ülése sürgette egy közös normákon alapuló hatékony visszatérési és hazatelepülési politika létrehozását annak érdekében, hogy az érintett személyek emberséges módon, és emberi [helyesen: alapvető] jogaik és méltóságuk teljes mértékű tiszteletben tartása mellett térhessenek vissza [helyesen: térhessenek vissza hazájukba].
[...]
(4) A jól szervezett migrációs politika elengedhetetlen elemeként átlátható és igazságos [helyesen: egyértelmű, átlátható és igazságos] közös szabályokat szükséges rögzíteni a hatékony visszatérési politika biztosítása céljából.
[...]
(14) A nemzeti kiutasítási intézkedések hatályát európai szintre kell kiterjeszteni a minden tagállam területére érvényes, a beutazást és a tartózkodást megakadályozó beutazási tilalom megállapításával. A beutazási tilalom időtartamát az egyes esetek körülményeinek alapos mérlegelése után kell meghatározni, és ez rendes körülmények között nem haladhatja meg az öt évet. Ebben az összefüggésben különösen figyelembe kell venni azt a tényt, hogy az érintett harmadik országbeli állampolgár ellen már több kiutasítási határozatot vagy kitoloncolási végzést fogadtak el, vagy beutazási tilalom idején lépett be egy tagállam területére.”
- 4 A 2008/115 irányelv „Tárgy” címet viselő 1. cikke a következőket írja elő:
„Ez az irányelv megállapítja a tagállamok által alkalmazandó, a harmadik országok illegálisan [helyesen: jogellenesen] tartózkodó állampolgárainak visszatéréséről szóló közös normákat és eljárásokat, összhangban a közösségi jog általános elveiként szereplő alapvető jogokkal és a nemzetközi joggal, beleértve a menekültek védelmét és az emberi jogi kötelezettségeket.”

5 Ezen irányelv „Fogalommeghatározások” címet viselő 3. cikke a következőket mondja ki:

„Ezen irányelv alkalmazásában a következő fogalommeghatározások érvényesek:

[...]

- 2) »illegális [helyesen: jogellenes] tartózkodás«: olyan harmadik országbeli állampolgár jelenléte valamely tagállam területén, aki a [személyek határátlépésére irányadó szabályok közösségi kódexének {Schengeni határ-ellenőrzési kódex} létrehozásáról szóló, 2006. március 15-i 562/2006/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet {HL 2006. L 105., 1. o.; helyesbítés: HL 2015. L 57., 19. o.} 5. cikkében meghatározott beutazási feltételeknek vagy az adott tagállamban érvényes egyéb beutazási, tartózkodási vagy letelepedési feltételeknek nem vagy már nem felel meg;
- 3) »kiutasítás«: egy harmadik országbeli állampolgár visszatérési folyamata, függetlenül attól, hogy visszatérési kötelezettség önkéntes teljesítéséről vagy kitoloncolásról van szó:
 - a származási országába, vagy
 - egy tranzit országba [uniós] vagy kétoldalú visszafogadási, megállapodásoknak vagy egyéb megegyezéseknek megfelelően, vagy
 - más harmadik országba, ahova az érintett harmadik országbeli állampolgár önkéntesen vissza kíván térni és amely őt befogadja;
- 4) »kiutasítási határozat«: közigazgatási vagy bírósági határozat vagy intézkedés, amely valamely harmadik országbeli állampolgár tartózkodásának jogszerűtlenségét [helyesen: jogellenességét] megállapítja vagy kimondja, és visszatérési kötelezettséget állapít meg vagy mond ki;
- 5) »kitoloncolás«: a visszatérési kötelezettség kikényszerítése, azaz a tagállamból történő fizikai kiszállítás;
- 6) »beutazási tilalom«: a kiutasítási határozatot kísérő közigazgatási vagy bírósági határozat vagy intézkedés, amely meghatározott időtartamra megtiltja a tagállamok területére való beutazást és a tagállamok területén való tartózkodást;

[...]

- 8) »önkéntes távozás«: a visszatérési kötelezettségnek a kiutasítási határozatban erre a célra meghatározott határidőn belüli teljesítése;

[...]”

6 Az említett irányelvnek a „Kiutasítási határozat” címet viselő 6. cikke a következőket írja elő:

„(1) A tagállamok a (2)–(5) bekezdésben említett kivételek sérelme nélkül a területükön illegálisan [helyesen: jogellenesen] tartózkodó harmadik országbeli állampolgárokra vonatkozóan kiutasítási határozatot adnak ki.

[...]

(6) Ez az irányelv nem gátolja a tagállamokat abban, hogy – a nemzeti jogszabályaiknak megfelelően, a III. fejezet alapján meglévő eljárási biztosítékoknak és a[z uniós] és nemzeti jog más vonatkozó rendelkezéseinek a sérelme nélkül – egyazon közigazgatási vagy bírósági határozaton vagy intézkedésen belül elfogadják a jogszerű tartózkodás megszüntetéséről szóló határozatot és egyidejűleg a kiutasítási határozatot és/vagy a kitoloncolási végzést és/vagy a beutazási tilalmat is.”

7 Ugyanezen irányelvnek az „Önkéntes távozás” címet viselő 7. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) A kiutasítási határozat a (2) és (4) bekezdésben említett kivételek sérelme nélkül megfelelő, hét naptól harminc napig terjedő határidőt állapít meg az önkéntes távozásra. [...]

[...]

(4) Amennyiben fennáll a szökés veszélye, vagy ha a jogszerű tartózkodás iránti kérelmet elutasították, mivel az nyilvánvalóan megalapozatlan volt vagy azt csalárd módon nyújtották be, továbbá amennyiben az érintett személy veszélyezteti a közrendet, a közbiztonságot vagy a nemzetbiztonságot, a tagállamok eltekinthetnek az önkéntes távozásra vonatkozó határidő megállapításától, vagy hét napnál rövidebb határidőt is megállapíthatnak.”

8 A 2008/115 irányelv „Kitoloncolás” című 8. cikke a következőket írja elő:

„(1) Amennyiben nem került sor a 7. cikk (4) bekezdésének megfelelően önkéntes távozásra vonatkozó határidő megállapítására, vagy a visszatérési kötelezettséget az érintettek nem teljesítették a 7. cikk alapján önkéntes távozásra megadott határidőn belül, a tagállamok minden szükséges intézkedést meghoznak a kiutasítási határozat végrehajtásához.

[...]

(3) A tagállamok a kitoloncolás végrehajtására külön közigazgatási vagy bírósági határozatot vagy intézkedést rendelhetnek el.

[...]”

9 Ezen irányelvnek a „Beutazási tilalom” címet viselő 11. cikke a következőket mondja ki:

„(1) A kiutasítási határozatokkal együtt beutazási tilalmat kell elrendelni:

a) ha az önkéntes távozásra nem állapítottak meg határidőt, vagy

b) ha a visszatérési kötelezettség teljesítésére nem került sor.

Egyéb esetekben a kiutasítási határozatok párosulhatnak beutazási tilalommal.

(2) A beutazási tilalom időtartamát minden egyes eset idevágó [helyesen: sajátos] körülményeinek alapos megfontolása alapján kell meghatározni, és az elméletileg [helyesen: főszabály szerint] nem haladja meg az öt évet. Mindazonáltal túllépheti az öt évet, ha a harmadik országbeli állampolgár a közrendre, a közbiztonságra vagy a nemzetbiztonságra nézve komoly fenyegetést jelent.

(3) A tagállamoknak mérlegelniük kell, hogy visszavonják vagy felfüggesztik-e a beutazási tilalmat, amennyiben az a harmadik országbeli állampolgár, akivel szemben az (1) bekezdés második albekezdésének megfelelően beutazási tilalmat rendeltek el, bizonyítani tudja, hogy a kiutasítási határozatnak teljes mértékben eleget téve elhagyta a tagállam területét.

[...]”

- 10 Az említett irányelv 20. cikke értelmében a tagállamoknak hatályba kellett léptetniük azokat a törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy az irányelvnek legkésőbb 2010. december 24-ig megfeleljenek.

A holland jog

A Vw

- 11 A 2008/115 irányelv holland jogba való átültetése céljából 2011. december 31-i hatállyal módosított, 2000. november 23-i Wet tot algehele herziening van de Vreemdelingenwet (Vreemdelingenwet 2000; a külföldiek jogállásáról szóló, 2000. évi törvény; Stb. 2000., 495. szám; a továbbiakban: Vw) 61. cikkének (1) bekezdése előírja, hogy az olyan harmadik országbeli állampolgárnak, aki nem vagy már nem jogszerűen tartózkodik Hollandia területén, a Vw 62. cikkében meghatározott határidő áll rendelkezésére a Holland Királyság területének önkéntes elhagyására, amely cikk 1. és 2. bekezdése a 2008/115 irányelv 7. cikkének (1) és (4) bekezdését ülteti át.
- 12 A Vw – 2008/115 irányelv 11. cikke (2) bekezdésének a holland jogba való átültetésére irányuló – 66a. cikkének 1. bekezdése előírja, hogy beutazási tilalmat elrendelő határozatot kell hozni azzal a harmadik országbeli állampolgárral szemben, aki az erre a célra meghatározott határidőn belül nem távozott önként a Holland Királyság területéről.
- 13 A Vw 66a. cikkének 4. bekezdése értelmében a beutazási tilalom legfeljebb ötéves, meghatározott időtartamra rendelhető el, kivéve ha a harmadik országbeli állampolgár a közrendre, a közbiztonságra vagy a nemzetbiztonságra nézve komoly fenyegetést jelent. Ezen időtartamot attól az időponttól kell számítani, amikor a harmadik országbeli állampolgár ténylegesen elhagyta a Holland Királyság területét.
- 14 A Vw 66a. cikkének 7. bekezdése értelmében az a harmadik országbeli állampolgár, akivel szemben beutazási tilalmat rendeltek el, semmi esetre sem tartózkodhat jogszerűen a Holland Királyság területén:
- „a) ha jogerősen elítélték háromévi vagy annál hosszabb szabadságvesztés-büntetéssel büntetendő bűncselekmény miatt;
 - b) ha veszélyezteti a közrendet vagy a nemzetbiztonságot;
 - c) a 4. bekezdés szerinti komoly fenyegetést jelent, vagy
 - d) nemzetközi szerződés alapján vagy a Holland Királyság nemzetközi kapcsolatai érdekében mindenféle tartózkodást meg kell számára tiltani”.

A büntető törvénykönyv

- 15 A Wetboek van Strafrecht (büntető törvénykönyv) 2011. december 15-i törvényből (Stb. 2011., 663. szám) eredő változatának (a továbbiakban: büntető törvénykönyv) 197. cikke értelmében az a harmadik országbeli állampolgár, aki annak ellenére tartózkodik a Holland Királyság területén, hogy tudja vagy megalapozottan feltételezheti, hogy törvényi rendelkezés alapján „nemkívánatos” személynek nyilvánították, vagy hogy vele szemben a Vw 66a. cikkének 7. bekezdése alapján beutazási tilalmat rendeltek el, többek között hat hónapig terjedő szabadságvesztés-büntetéssel büntethető.

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

- 16 JZ-t a 2000. április 14-i határozattal a tényállás megvalósulásának időpontjában hatályos törvény alapján „nemkívánatos” személynek nyilvánították.
- 17 2013. március 19-i határozatával a Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie (védelmi és igazságügyi államtitkár, Hollandia) a 2008/115 irányelvet a holland jogba átültető rendelkezések hatálybalépését követően, JZ nemkívánatos személynek nyilvánítását – JZ kérelmére – hatályon kívül helyezte. Ebben a határozatban azonban kötelezik az érintettet a Holland Királyság területének azonnali elhagyására, és pontosítják, hogy a holland jog értelmében az említett határozat közzlése az ezen irányelv 6. cikke értelmében vett „kiutasítási határozatnak” minősül. Ezen túlmenően, ugyanez a határozat ötéves időszakra beutazási tilalmat rendel el JZ-vel szemben, azon az alapon, hogy vele szemben több elmarasztaló határozatot hoztak.
- 18 2015. október 21-én megállapították, hogy JZ – a 2013. március 19-i határozat megsértésével – Amszterdamban (Hollandia) tartózkodik.
- 19 Azt követően, hogy e bűncselekmény miatt a büntető törvénykönyv 197. cikke alapján első fokon elítélték, JZ a Gerechtshof Amsterdam (amszterdami fellebbviteli bíróság, Hollandia) előtt a fellebbezés keretében azzal érvelt, hogy ez a cikk kizárólag a beutazási tilalmat sértő tartózkodás bűncselekménnyé minősítésére irányult, amely azonban csak akkor vált ki joghatásokat, ha az érintett már elhagyta a tagállamok területét. Figyelemmel azonban arra, hogy JZ azt követően nem hagyta el a Holland Királyság területét, hogy vele szemben beutazási tilalmat rendeltek el, nem teljesülnek az említett bűncselekmény tényállási elemei, ily módon a büntető törvénykönyv említett cikke alapján vele szemben nem lehet büntetést kiszabni.
- 20 2017. május 4-i ítéletében mindazonáltal a Gerechtshof Amsterdam (amszterdami fellebbviteli bíróság) a büntető törvénykönyv ugyanezen cikke alapján JZ-t két hónapig terjedő szabadságvesztés-büntetésre ítélte.
- 21 JZ ezen ítélettel szemben felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő a kérdést előterjesztő bíróság, a Hoge Raad der Nederlanden (Hollandia legfelsőbb bírósága) előtt. Ezen utóbbi megjegyzi, hogy 2017. július 26-i Ouhrami ítéletében (C-225/16, EU:C:2017:590) a Bíróság többek között megállapította, hogy a beutazási tilalom csak a harmadik országbeli állampolgár származási országába vagy valamely más harmadik országba való tényleges visszatérésének időpontjától kezdve vált ki jogkövetkezményeket. A jogtudomány egy része ebből azt a következtetést vonja le, hogy a büntető törvénykönyv 197. cikke alapján nem lehet büntetőeljárást folytatni egy olyan harmadik országbeli állampolgárral szemben, aki még nem tért vissza ténylegesen származási országába vagy valamely más harmadik országba. A jogtudomány egy másik része szerint ezzel szemben ezt az ítéletet nem lehet így értelmezni, mivel a büntető törvénykönyvnek ez a cikke csak a beutazási tilalom elrendelésének időpontjára, és arra hivatkozik, hogy erről a harmadik országbeli állampolgárnak tudomása van.
- 22 E körülmények között a Hoge Raad der Nederlanden (Hollandia legfelsőbb bírósága) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdést terjeszti a Bíróság elé:

„Összeegyeztethető-e az uniós joggal, különösen [a Bíróság] 2017. július 26-i Ouhrami ítéletével (C-225/16, ECLI:EU:C:2017:590, 49. pont) – amely szerint a [2008/115] irányelv 11. cikkében szabályozott beutazási tilalom a külföldi tekintetében csak a származási országába vagy valamely más harmadik országba való visszatérésének időpontjától vált ki »jogkövetkezményeket« – az olyan, nemzeti jog szerinti bűncselekményi tényállás, amely szerint bűncselekményt követ el az, aki harmadik országbeli állampolgárként Hollandia területén tartózkodik, miután vele szemben a [...] Vw 66a. cikkének 7. bekezdése alapján beutazási tilalmat rendeltek el, ha a nemzeti jog alapján bizonyos az

is, hogy e külföldi állampolgár nem jogszerűen tartózkodik Hollandiában és lépésenként lefolytatták a [2008/115] irányelvben megállapított kiutasítási eljárást, a tényleges visszatérésre azonban nem került sor?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésről

- 23 Kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra kíván választ kapni, hogy a 2008/115 irányelvet – és különösen annak 11. cikkét – akként kell-e értelmezni, hogy azzal ellentétes az a tagállami szabályozás, amely előírja, hogy szabadságvesztés-büntetést lehet kiszabni azon jogellenesen tartózkodó harmadik országbeli állampolgárral szemben, akivel szemben lezárult az ezen irányelvben előírt kiutasítási eljárás, de aki nem hagyta el ténylegesen a tagállamok területét, amennyiben a büntetendő magatartást akként határozzák meg, hogy az többek között az érintett büntetett előélete, vagy az általa a közrendre vagy a nemzetbiztonságra nézve jelentett veszély miatt elrendelt beutazási tilalom ismeretében megvalósított jogellenes tartózkodásra vonatkozik. Ebben az összefüggésben a kérdést előterjesztő bíróság kérdése többek között a 2017. július 26-i Ouhrami ítéletből (C-225/16, EU:C:2017:590) levonandó következtetésekre vonatkozik.
- 24 E tekintetben elsősorban emlékeztetni kell arra, hogy a 2008/115 irányelv (2) preambulumbekzdése értelmében az irányelv célja a közös normákon alapuló hatékony visszatérési és hazatelepülési politika létrehozása annak érdekében, hogy az érintett személyek emberséges módon, és alapvető jogaik és méltóságuk teljes mértékű tiszteletben tartása mellett térhessenek vissza hazájukba. Ezen irányelv (4) preambulumbekzdése e tekintetben pontosítja, hogy a hatékony visszatérési politika a jól szervezett migrációs politika egyik elengedhetetlen elemét képezi. Amint az a 2008/115 irányelv címéből és 1. cikkéből egyaránt következik, az irányelv ebből a célból olyan „közös normákat és eljárásokat” állapít meg, amelyeket minden tagállamnak alkalmaznia kell a jogellenesen tartózkodó harmadik országbeli állampolgárok visszatérésével kapcsolatban (2011. április 28-i El Dridi ítélet, C-61/11 PPU, EU:C:2011:268, 31. és 32. pont; 2013. május 30-i Arslan ítélet, C-534/11, EU:C:2013:343, 42. pont).
- 25 A 2008/115 irányelv azonban csak a harmadik országok jogellenesen tartózkodó állampolgárainak visszatérésére vonatkozik, és így nem célja a külföldiek tartózkodására vonatkozó tagállami szabályok egészének harmonizálása. Következésképpen ezzel az irányelvvel nem ellentétes az, hogy valamely tagállam joga az ilyen jogsértéstől való visszatartás és annak megtorlása érdekében a jogellenes tartózkodást bűncselekménynek minősíti, és büntetőjogi jogkövetkezményeket fűz ahhoz (2011. december 6-i Achughbadian ítélet, C-329/11, EU:C:2011:807, 28. pont; 2012. december 6-i Sagor ítélet, C-430/11, EU:C:2012:777, 31. pont).
- 26 Az állandó ítélkezési gyakorlat értelmében azonban valamely tagállam nem alkalmazhat olyan büntetőjogi szabályozást, amely veszélybe sodorhatja a 2008/115 irányelv által követett célok megvalósítását, és ennél fogva megfoszthatja azt hatékony érvényesülésétől. Ugyanis bár főszabály szerint a büntetőjogi jogszabályok és a büntetőeljárás szabályai a tagállamok hatáskörébe tartoznak, ezt a jogterületet befolyásolhatja az uniós jog. Ennél fogva azon körülmény ellenére, hogy sem az EK 63. cikk első bekezdése 3. pontjának b) alpontja – amely rendelkezést az EUMSZ 79. cikk (2) bekezdésének c) pontja megismétel –, sem a többek között az EK-Szerződés e rendelkezése alapján elfogadott 2008/115 irányelv nem zárja ki a tagállamok büntetőjogi hatáskörét az illegális bevándorlás és jogellenes tartózkodás területén, ez utóbbiaknak oly módon kell kiigazítaniuk az e területre vonatkozó jogszabályaikat, hogy biztosítsák az uniós jog tiszteletben tartását (lásd ebben az értelemben: 2011. április 28-i El Dridi ítélet, C-61/11 PPU, EU:C:2011:268, 53–55. pont; 2011. december 6-i Achughbadian ítélet, C-329/11, EU:C:2011:807, 33. pont; 2012. december 6-i Sagor ítélet, C-430/11, EU:C:2012:777, 32. pont).

- 27 A Bíróság ily módon megállapította, hogy a 2008/115 irányelvvel ellentétes a jogellenes tartózkodást büntetőjogi jogkövetkezményekkel szankcionáló tagállami szabályozás, amennyiben az lehetővé teszi szabadságvesztés-büntetésnek harmadik ország olyan állampolgárával szembeni kiszabását, akivel szemben – bár jogellenesen tartózkodik az említett tagállam területén, és nem áll szándékában ezen ország önkéntes elhagyása – nem alkalmaztak az ezen irányelv 8. cikkében foglalt kényszerítő intézkedéseket, és a kitoloncolásának előkészítése és foganatosítása céljából való őrizetbe vétele esetén nem telt le ezen őrizet maximális időtartama (2011. december 6-i Achughbadian ítélet, C-329/11, EU:C:2011:807, 50. pont).
- 28 A Bíróság ugyanakkor pontosította, hogy mindez nem zárja ki a tagállamok azon lehetőségét, hogy olyan – akár büntetőjogi – rendelkezéseket fogadjanak el vagy tartsanak hatályban, amelyek a 2008/115 irányelv elveit és célját tiszteletben tartva azokat a helyzeteket szabályozzák, amikor a kényszerítő intézkedések nem tették lehetővé a harmadik ország területükön jogellenesen tartózkodó állampolgárának kitoloncolását. Következésképpen ezzel az irányelvvel nem ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely lehetővé teszi szabadságvesztés-büntetésnek harmadik ország olyan állampolgárával szembeni kiszabását, akinek vonatkozásában az említett irányelvben foglalt kiutasítási eljárást lefolytatták, és aki az említett tagállamban jogellenesen tartózkodik, anélkül hogy vissza nem térést igazoló indok állna fenn (2011. december 6-i Achughbadian ítélet, C-329/11, EU:C:2011:807, 46., 48. és 50. pont).
- 29 Ennélfogva meg kell állapítani, hogy ezen ítélezési gyakorlat alapján a Holland Királyság főszabály szerint előírhatja szabályozásában a harmadik országbeli állampolgárral szemben szabadságvesztés-büntetés kiszabásának lehetőségét az alapeljárásbelihez hasonló olyan helyzetben, amelyben – az előzetes döntéshozatal iránti kérelemben szereplő információk szerint – a 2008/115 irányelvben előírt kiutasítási eljárás lezárult, de az érintett továbbra is jogellenesen tartózkodik a területén, anélkül hogy vissza nem térést igazoló indok állna fenn.
- 30 Másodsorban azt a kérdést kell vizsgálni, hogy összeegyeztethető-e a 2008/115 irányelvvel az, hogy azt a magatartást, amely miatt büntetendővé válik a harmadik országbeli állampolgárnak a kiutasítási eljárás sikertelen lezárását követő jogellenes tartózkodása, annak függvényében határozzák meg, hogy ennek az állampolgárnak tudomása volt a büntetett előélete, vagy az általa a közrendre vagy a nemzetbiztonságra nézve jelentett veszély miatt vele szemben elrendelt beutazási tilalomról.
- 31 E tekintetben meg kell állapítani, hogy a 2008/115 irányelv 11. cikkének (1) bekezdése értelmében a kiutasítási határozatokkal együtt beutazási tilalmat kell elrendelni, ha az önkéntes távozásra nem állapítottak meg határidőt, vagy ha a visszatérési kötelezettség teljesítésére nem került sor. Egyéb esetekben a kiutasítási határozatok párosulhatnak beutazási tilalommal.
- 32 A 2017. július 26-i Ouhrami ítélet (C-225/16, EU:C:2017:590) 45–51. pontjában – amely ítélet hatályával kapcsolatban a kérdést előterjesztő bíróság választ vár – a Bíróság lényegében megállapította, hogy a „beutazási tilalom” kifejezés alkalmazásából, a 2008/115 irányelv 3. cikke 4. és 6. pontjának szövegéből, e 11. cikk (1) bekezdésének szövegéből és céljából, és egyúttal ezen irányelv rendszeréből – amely világos különbséget tesz egyfelől a kiutasítási határozat, illetve egy esetleges kitoloncolási határozat, és másfelől a beutazási tilalom között – következik, hogy az ilyen tilalom a kiutasítási határozat kiegészítésére irányul, megtiltva az érintett számára, hogy a kiutasítását és így tehát a tagállamok területéről való távozását követő meghatározott ideig újból beutazzon e területre, és ott ezt követően tartózkodjon. Egy esetleges beutazási tilalom ekképpen a kiutasítás területén folytatott uniós politika hatékonyságának növelésére szolgáló eszköznek minősül, amely biztosítja, hogy valamely jogellenesen tartózkodó harmadik országbeli állampolgár a kitoloncolását követő bizonyos időtartamig nem térhet jogszerűen vissza a tagállamok területére. Az ilyen tilalom hatályosulása következképpen feltételezi, hogy az érintett előzőleg elhagyta az említett területet.

- 33 Ebből következik, hogy a visszatérési kötelezettség önkéntes vagy kikényszerített teljesítéséig a harmadik országbeli állampolgár jogellenes tartózkodására a kiutasítási határozat, és nem a beutazási tilalom az irányadó, amely csak attól az időponttól váltja ki hatásait, amikor ez az állampolgár ténylegesen elhagyja a tagállamok területét.
- 34 Ily módon meg kell állapítani, hogy az alapeljárásban szóban forgóhoz hasonló olyan helyzetben, amelyben az érintett a kiutasítási határozat elfogadását követően nem hagyta el Hollandia területét, az e határozatban előírt visszatérési kötelezettséget pedig következőképpen soha nem teljesítette, ez az érintett olyan jogellenes helyzetben van, amely eredeti jogellenes tartózkodásból ered, és nem olyan későbbi jogellenes tartózkodásból, amely a 2008/115 irányelv 11. cikke értelmében vett beutazási tilalom megsértésének a következménye lenne (lásd ebben az értelemben: 2017. július 26-i Ouhrami ítélet, C-225/16, EU:C:2017:590, 55. pont).
- 35 Egy ilyen helyzetben az érintettet nem lehet büntetni a beutazási tilalom megsértése miatt, mivel erre a jogsértésre éppen hogy nem került sor.
- 36 Márpedig JZ álláspontja szerint többek között a büntető törvénykönyv 197. cikkének keletkezéséből az következik, hogy ez a rendelkezés nem az eredeti jogellenes tartózkodás szankcionálására, hanem csak a beutazási tilalom megsértésének szankcionálására irányul. Ha ténylegesen ez lenne a helyzet – amit a kérdést előterjesztő bíróságnak kell meghatározni –, akkor ellentétes lenne a 2008/115 irányelvvel és különösen ezen irányelv 11. cikkével, hogy az említett nemzeti rendelkezést alkalmazzák az alapeljárásban szóban forgóhoz hasonló olyan helyzetben, amelyben az érintett soha nem hagyta el a tagállamok területét.
- 37 Ezzel szemben – a holland kormány álláspontja szerint – a büntető törvénykönyv 197. cikke az olyan harmadik országbeli állampolgár bármely jogellenes tartózkodásának szankcionálására irányul, akinek tudomása van a vele szemben elrendelt beutazási tilalomról, függetlenül attól, hogy ezt a tilalmat az érintett állampolgár ténylegesen megsértette-e. A holland jogalkotó ugyanis úgy döntött, hogy ezzel a rendelkezéssel a „jogellenes tartózkodás minősített esetét”, azaz az olyan harmadik országbeli állampolgár bármely jogellenes tartózkodását nyilvánítja bűncselekménynek, aki tudja, vagy megalapozott okokból feltételezheti, hogy vele szemben a Vw 66a. cikkének 7. bekezdése alapján beutazási tilalmat rendeltek el, míg a „jogellenes tartózkodás egyszerű esetét” a holland jog nem szankcionálja. A 66a. cikk 7. bekezdését akkor kell alkalmazni, ha az érintettet jogerősen elítélték háromévi vagy annál hosszabb szabadságvesztés büntetéssel büntetendő bűncselekmény miatt, ha az e 66a. cikk 4. bekezdése értelmében veszélyezteti a közrendet vagy a nemzetbiztonságot, vagy ha nemzetközi szerződés alapján vagy a Holland Királyság nemzetközi kapcsolatai érdekében mindenféle tartózkodást meg kell számára tiltani.
- 38 Arra az esetre, ha a kérdést előterjesztő bíróságnak a büntető törvénykönyv 197. cikkének ezen utóbbi értelmezését kellene elfogadnia, meg kell állapítani, hogy amennyiben a jelen ítélet 28. pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlat alapján főszabály szerint a tagállamok szankcionálhatnak szabadságvesztés-büntetéssel bármely olyan harmadik országbeli állampolgárt, akinek vonatkozásában kiutasítási eljárást folytattak le, és aki továbbra is jogellenesen tartózkodik a területükön, anélkül hogy vissza nem térést igazoló indok állna fenn, még inkább előírhatnak ilyen büntetést ezen állampolgárok közül kizárólag azzal szemben, aki például büntetett előélettel rendelkezik, vagy aki veszélyt jelent a közrendre vagy a nemzetbiztonságra.
- 39 Ezen túlmenően, főszabály szerint nem összeegyeztethetetlen a 2008/115 irányelvvel – és különösen annak 11. cikkével – az, hogy a nemzeti jog a harmadik országbeli állampolgár büntetendő magatartását az érintett tagállamban annak ismeretében való jogellenes tartózkodása alapján határozza meg, hogy vele szemben ilyen magatartás vagy ilyen veszély miatt beutazási tilalmat rendeltek el.

- 40 Mindazonáltal – a jelen ítélet 32–36. pontjában megállapítottaknak megfelelően – a visszatérési kötelezettség teljesítésének hiányában a beutazási tilalom nem vált ki hatásokat, ennél fogva pedig nem lehet úgy tekinteni, hogy azt megsértették az alapeljárásban szóban forgóhoz hasonló olyan helyzetben, amelyben az érintett soha nem hagyta el a tagállamok területét. Ily módon ahhoz, hogy azt ebben a helyzetben alkalmazni lehessen, a büntetendő magatartást nem lehet e jogsértés megvalósításának előírásával meghatározni.
- 41 Végezetül emlékeztetni kell arra, hogy büntetőjogi jogkövetkezményeknek az olyan harmadik országbeli állampolgárokkal szembeni alkalmazása során, akik vonatkozásában kiutasítási eljárást alkalmaztak, és akik valamely tagállam területén anélkül tartózkodnak jogellenesen, hogy fennállna vissza nem térést igazoló indok, teljes mértékben tiszteletben kell tartani az alapvető jogokat, és különösen az 1950. november 4-én, Rómában aláírt, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezményben biztosított jogokat (2011. december 6-i Achughabian ítélet, C-329/11, EU:C:2011:807, 49. pont). Márpedig az Emberi Jogok Európai Bíróságának ítélkezési gyakorlata szerint a bíróság számára szabadságelvönás elrendelését lehetővé tevő jogszabálynak – az önkényesség veszélyét elkerülendő – kellőképpen hozzáférhetőnek, pontosnak és alkalmazását tekintve előre láthatónak kell lennie (EJEB, 2013. október 21., Del Río Prada kontra Spanyolország, CE:ECHR:2013:1021JUD 004275009, 125. §).
- 42 A kérdést előterjesztő bíróság feladata vizsgálni azt, hogy a büntető törvénykönyv 197. cikkének az alapeljárásban szóban forgóhoz hasonló helyzetben való alkalmazása megfelel-e ezeknek a követelményeknek.
- 43 A fenti megfontolások összességére figyelemmel, az előterjesztett kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 2008/115 irányelvet – és különösen annak 11. cikkét – akként kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes az a tagállami szabályozás, amely előírja, hogy szabadságvesztés-büntetést lehet kiszabni azon jogellenesen tartózkodó harmadik országbeli állampolgárral szemben, akivel szemben lezárult az ezen irányelvben előírt kiutasítási eljárás, de aki nem hagyta el ténylegesen a tagállamok területét, amennyiben a büntetendő magatartást akként határozzák meg, hogy az többek között az érintett büntetett előélete, vagy az általa a közrendre vagy a nemzetbiztonságra nézve jelentett veszély miatt elrendelt beutazási tilalom ismeretében megvalósított jogellenes tartózkodásra vonatkozik, feltéve hogy a büntetendő magatartást nem e beutazási tilalom megsértése alapján határozzák meg, feltéve továbbá, hogy – az önkényesség veszélyét elkerülendő – ez a szabályozás kellőképpen hozzáférhető, pontos és alkalmazását tekintve előre látható, amit a kérdést előterjesztő bíróságnak kell vizsgálnia.

A költségekről

- 44 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (ötödik tanács) a következőképpen határozott:

A harmadik országok illegálisan [helyesen: jogellenesen] tartózkodó állampolgárainak visszatérésével kapcsolatban a tagállamokban használt közös normákról és eljárásokról szóló, 2008. december 16-i 2008/115/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvet – és különösen annak 11. cikkét – akként kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes az a tagállami szabályozás, amely előírja, hogy szabadságvesztés-büntetést lehet kiszabni azon jogellenesen tartózkodó harmadik országbeli állampolgárral szemben, akivel szemben lezárult az ezen irányelvben előírt kiutasítási eljárás, de aki nem hagyta el ténylegesen a tagállamok területét, amennyiben a büntetendő magatartást akként határozzák meg, hogy az többek között az érintett büntetett előélete, vagy az általa a közrendre vagy a nemzetbiztonságra nézve jelentett veszély miatt elrendelt beutazási

tilalom ismeretében megvalósított jogellenes tartózkodásra vonatkozik, feltéve hogy a büntetendő magatartást nem e beutazási tilalom megsértése alapján határozzák meg, feltéve továbbá, hogy – az önkényesség veszélyét elkerülendő – ez a szabályozás kellőképpen hozzáférhető, pontos és alkalmazását tekintve előre látható, amit a kérdést előterjesztő bíróságnak kell vizsgálnia.

Aláírások